

EVENING
IMPRESSION

LATVIAN RADIO CHOIR

SIGVARDŠ
KĻAVA   KASPARS
PUTNIŅŠ

EVENING IMPRESSION

LATVIAN RADIO CHOIR

SIGVARDS
KĻAVA KASPARS
PUTNIŅŠ

1. **Juris Karlsons** Gaisma / Light / 7'18
2. **Pēteris Vasks** Mīlas dziesmas / Songs of Love
3. Tāds gaišums / Such lightness / 3'25
4. Un pēkšņi tāds klusums / And suddenly such silence / 2'32
5. Kur biju? / Where was I? / 2'12
6. Tad apstājas laiks / Then time stopped / 2'55
7. **Jēkabs Nīmanis** Krēslas stundas / Twilight Hours / 5'25
8. **Ēriks Ešenvalds** He Wishes for the Cloths of Heaven / 3'32
9. **Ēriks Ešenvalds** Es rakstu / I Write / 9'17
10. **Mārtiņš Viļums** Bij' man viena balta pupa / I Had a White Bean / 8'45
11. **Maija Einfelde** Vakara impresija / Evening Impression / 4'23
12. **Andrejs Selickis** Radi manī, ak Dievs / Create in Me / 4'48
13. **Arturs Maskats** Liepziedā / Linden Flower / 3'12

Conductors: Sigvards Kļava (1-6; 8; 9; 11-13), Kaspars Putniņš (7;10)

TT 60'05"

Recorded at:
St. John's Church, Riga, 2018/2019

Sound engineer: Andris Ūze
Editing, mixing, mastering: Sigvards Kļava
Booklet text: Lauma Malnace
English translation: Amanda Zaeska
Design: Gundega Kalendra, Raugs.eu
Executive producer: Egils Šēfers

© LMIC/SKANI 075, Latvijas Koncerti 2019
© LMIC/SKANI 075, 2019
Booklet in English / buklets latviski
skani.lv

The Latvian Radio Choir (LRC) is a unique musical group in the domain of choral music – here is a chamber choir able to perform the widest repertoire from early music to the most sophisticated scores created by modern composers. The Latvian Radio Choir is a creative lab insistently encouraging composers to write music that challenges the scale of vocal possibilities – from traditional singing to overtones and quarter tones.

Since 1992, LRC has two conductors: music director and principal conductor Sigvards Klava and conductor Kaspars Putniņš. Over the past 20 years, LRC has developed an unprecedented notion of a choir – every chorister has his or her own mission and individual contribution. As a result, the blend of all these timbral qualities define the choral ensemble's sound. The expertise of the singers has made LRC a remarkably flexible ensemble able to deal with a wide variety of musical genres: vocal and instrumental music as well as opera performances, multi-media projects, intimate a cappella conversations and theatrical shows in which the singers express themselves as versatile soloists, talented actors and instrumentalists.

The Latvian Radio Chamber Singers were founded in 1994 as an initiative of Kaspars Putniņš. It is a group of eight to 16 singers that focuses on ensemble singing, exploring the range of the human voice and seeking out novel forms of expression. Along with regular concert programmes of 20th/21st-century music written by contemporary composers and the performance of experimental contemporary scores, the group is also involved in stage productions. It has enjoyed a successful collaboration with the Danish installation/performance theatre Hotel Pro Forma and director Kirsten Dehlholm resulting in three multimedia choral operas in ten years. Their first work was the much-acclaimed Operation: Orfeo (2007), which was followed by War Sum Up (2011) and NeoArctic (2016).

The choir has been invited to perform at top international musical forums including the Salzburg and Lucerne festivals, BBC Proms, Radio France Montpellier Festival, Baltic Sea Festival, Printemps des Arts de Monte-Carlo, Klangspuren Festival, White Light Festival (USA), Klangvokal Dortmund, Musikfest Erzgebirge and Soundstreams (Canada) and at renowned concert halls such as the Concertgebouw and Muziekgebouw in Amsterdam, Elbphilharmonie, Théâtre des Champs-Élysées and Cité de la Musique in Paris, Walt Disney Concert Hall, Konzerthaus Berlin, Lincoln Centre in New York City and the Dresden Frauenkirche.

The Latvian Radio Choir has worked with many outstanding guest conductors, including Heinz Holliger, Riccardo Muti, Riccardo Chailly, Gustavo Dudamel, Lars Ulrik Mortensen, Esa-Pekka Salonen and Peter Phillips. The choir has also enjoyed partnerships with the Lucerne Festival Orchestra, Ensemble Intercontemporain, the Los Angeles Philharmonic, Camerata Salzburg, Concerto Copenhagen and others.

The Latvian Radio Choir records on a regular basis, and its recordings have been released on such labels as Ondine, Hyperion Records, Deutsche Grammophon, ECM, BIS and Naive. In 2015, a new series of recorded Latvian choral music was initiated by the Skani national record label. LRC also participated on Arvo Pärt's Grammy Award-winning album Adam's Lament (ECM) in a performance conducted by Tõnu Kaljuste. One of the choir's most acclaimed recordings is of Sergey Rachmaninov's All-Night Vigil; it was praised by the renowned music magazine Gramophone as the best recording in February 2013 and ranked as one of the 25 best albums of the year by American radio NPR. In the summer of 2017, LRC debuted at the famous BBC Proms Festival with Rachmaninov's All-Night Vigil.

LRC is a member and one of the four founders of Tenso, the European network for professional chamber choirs. The choir has repeatedly received the Latvian Grand Music Award (the highest national award for professional achievement) as well as the Latvian Cabinet of Ministers Award and other awards.

Lauma Malnace, translation by Ieva Kolmane

SIGVARDS KĻAVA

has been the artistic director of the Latvian Radio Choir (LRC) since 1992. As a result of his steady efforts, the LRC has become an internationally recognised, vocally distinctive musical group welcome at the top music festivals and invited to collaborate with the most outstanding composers and conductors.

Kļava studied conducting at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music (JVLMA), the Bachakademie Stuttgart, the St. Petersburg Conservatory and masterclasses at the Oregon Bach Festival. He has been a professor in the conducting department at JVLMA since 2000.

Kļava's LRC projects are deliberate narratives, musical expeditions involving exploration of the phenomenon of singing and voice and seeking bridges between the archaic and contemporary, the eternal and mundane, via inspiring thematic concert programmes. Churches have filled with audiences eager to listen to the choir's highly regarded programmes Litany, Prayer of Mother Teresa and Evening Conversations at St. John's Church. It was Kļava's idea to cooperate with prominent representatives of academic and non-academic music, the clergy and contemporary musicians to fuse contemporary music experiments with cultural heritage and broaden the view of the possibilities of the human voice. The choir's theatrical programmes Imants and Ziedonis, The Poet and the Mermaid, Vācietis: Piano Concerto and Atlantida (composers Imants Kalniņš and Arturs Maskats) have been particular favourites with audiences. Kļava has also directed tributes to Latvian heroes and cultural giants by preparing music for the filmed epic poem Lāčplēsis (Bear Slayer) and Writer, a stage production dedicated to poet Bronislava Martuževa.

In 2014 Kļava initiated the project Bach. Passion. Rīga, through which Johann Sebastian Bach's passions were performed in Riga's churches by the LRC along with outstanding interpreters of Baroque music from Latvia and abroad.

Under Kļava's guidance, the choir has been privileged to engage in creative cooperation with the most notable Latvian contemporary composers - Maija Einfelde, Ēriks Ešenvalds, Arturs Maskats, Kristaps Pētersons, Santa Ratniece, Juris Karlsons, Andrejs Selickis, Pēteris Vasks - as well as many composers from abroad, resulting in a range of premieres and recordings.

Kļava has received the Latvian Grand Music Award several times. He is also a recipient of the Latvian Cabinet of Ministers Award and the Order of the Three Stars. He has been a principal conductor of the Latvian Song Festival since 1990.

Kļava has conducted concerts at the Royal Albert Hall in London, the Elbphilharmonie, the Concertgebouw in Amsterdam, the Berlin Philharmonic and elsewhere. He takes part in international juries and educational projects. As a guest conductor, Kļava has performed with the Netherlands Radio Choir, the Netherlands Opera Choir, Netherlands Chamber Choir, Cappella Amsterdam, the Berlin RIAS Chamber Choir, the MDR Leipzig Radio Choir and many others.

KASPARS PUTNIŅŠ

has been the conductor of the Latvian Radio Choir since 1992. In 1994 he founded the Latvian Radio Chamber Singers, an ensemble of soloists formed from the members of the Latvian Radio Choir. He regularly appears as a guest conductor with leading European choirs such as the BBC Singers, RIAS Kammerchor, Berliner Rundfunkchor, NDR Kammerchor, the Netherlands Chamber Choir, Collegium Vocale Gent, the Flemish Radio Choir and others. Since the 2014 / 2015 season he has been Artistic Director and Chief Conductor of the Estonian Philharmonic Chamber Choir.

Whilst Kaspars Putniņš' work encompasses a wide range of choral music from Renaissance polyphony to works of the Romantic period, his foremost goal has always been that of promoting new choral music. This new repertoire challenges and develops the abilities of the choristers and leads them vocally into entirely uncharted territories. He has forged close relationships with many composers in the Baltic States and elsewhere, fostering new works and exploring new musical language and expression. Kaspars Putniņš has also initiated several theatrical projects with the participation of the Latvian Radio choir in collaboration with visual and theatre artists. He often lectures and gives master classes internationally.

Together with the Estonian Philharmonic Chamber Choir, Kaspars Putniņš has won the prestigious Gramophone Award for the album Schnittke & Pärt: Choral Works. He has also received the Order of the Cross of Terra Mariana 4th Class, an Estonian state award, for his contributions to the Estonian state and people.

The music of **Juris Karlsons** (1948) is like drama theatre: dynamic and full of contrasts, enthusiastic play and energetic rhythm but also depth, a masculine romanticism and religious contemplation. However, despite this diversity and vivid colour, it is nevertheless dominated by the aura of the professor and master of his craft, symphonic breadth and dramatic intensity. Karlsons has worked as a sound engineer and is a former rector of the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music as well as a longtime lecturer and director of the composition department at the academy.

Karlsons' more recent compositions for choir strive towards spiritual heights and a revelation of the sacred path, both based in Scripture. This is also evident in the song **Gaisma** (Light) for choir with lyrics from the Gospel of John. The song premiered at the concert of sacred music in Riga Cathedral during the 2018 Latvian Song Festival. In this work, the choir becomes an elixir of hope and ray of light, embodying the words of Jesus: "I am the light of the world."

Pēteris Vasks' (1946) mission has always been to speak of higher values: humanity, conscience, God, nature, Latvian identity, eternity. As the best-known Latvian composer abroad, Vasks first gained international recognition with his instrumental music, although he has always composed for choir as well. Like Mozart's music, which at first seems deceptively simple but in fact demands the highest level of mastery from performers, Vasks' choral music contains infinite thematic lines, very long notes and passing tones that require exceptionally soulful vibration and vocal endurance from singers.

Regarding **Milas dziesmas** (Songs of Love, 2013), Vasks says: "The day we bid farewell to the great Latvian poet Imants Ziedonis, I felt something like the stroke of an angel's wing over Latvia. The memorial service included a poem that begins with the line 'Not a leaf is moving.' On the day after the memorial service, I wrote a song. While still in that state of mind, I found a few other poems as well. And it became a cycle, in which the first song became the final song of the cycle. It's called 'Poems of Love' in Ziedonis' collection of poetry. And I created 'Songs of Love'. There's a lot of silence in those songs. Love begins in silence. I'd say that these songs are tranquil – perhaps that is the most precise word. Reined in by the mind. There is no explosion, no bursting through of emotion. But maybe a slightly more tragic touch here and there. After all, words of love are expressed quietly. In a soft voice. Whispered. There's a certain contradiction: the poem uses the first-person 'I' form, and it is sung by a choir of twenty-five voices. But perhaps each singer will sing his or her own story of love. The main thing is that this story is warm, giving and asks nothing in return."

Jēkabs Nīmanis (1980) is a versatile musician: a clarinetist, composer and the director of the "Otrais sniegs" (Second Snow) programme on Radio NABA, which examines a variety of ideas in classical music and current events in Latvian music. With his klezmer group, the Jakob Noiman Festival Band, he follows the paths of many different musical cultures. But the theatre stage remains the central focal point of Nīmanis' creative endeavours; he has composed music for countless theatre productions in Latvia and Russia, and in 2019 he debuted as a director with *Cejojums uz ziemeļiem* (Journey to the North) at the Latvian National Theatre. The theatre can be felt in all of Nīmanis' compositions. He enjoys maintaining intrigue, surprising with unpredictability and masterfully playing with strands of text and drama.

Krēslas stundas (Twilight Hours, 2016) was written for the Latvian Radio Choir's concert programme Četri latvijspoku stāsti (Four Latvian Ghost Stories), which put the phenomena of Halloween, or All Saints' Day, in a Latvian light. "My composition is an attempt to create an interplay between the languages of prose and music, in which the prose is not subordinated to the rules of music, as is usually the case in choral music. It's a game of articulation and dynamics that derives directly from the text's message. The music serves as a supplement and sum," says Nīmanis, who was inspired by the poem "Krēslas stundas" by Jānis Vainovskis, published in the *Latviešu tumsas stāsti* (Latvian Stories of the Dark) collection.

In his music, **Ēriks Ešenvalds** (1977) sings the praises of beauty and spirituality. He is a creator-inquirer of sound who draws impulses beyond time and space, whether they be celestial bodies and northern lights or sacred texts. As an observer of nature, researcher of legends and master of harmony, the choral texture suits Ešenvalds particularly well – the resounding bouquet of voices sparkles with natural wonders and the secret of the soul's soaring, addressing professionals and simple listeners alike. Along with Pēteris Vasks, Ešenvalds is currently the most sought-after and most often-performed Latvian composer in the world. He has studied theology, was the composer in residence at Cambridge University from 2011 to 2013, and sang in the State Choir "Latvija" for eight years.

Regarding his composition **He Wishes for the Cloths of Heaven** (2017) Ešenvalds says, "This poem by William Butler Yeats is a confession of love – the dearest thing a person can have. And the final lines contain such immense fragility that the vulnerability aches to the bone:

I have spread my dreams under your feet;
Tread softly because you tread on my dreams."

Es rakstu (I Write, 2019) is based on the contemplative writings of Saint Silouan, also known as Silouan the Athonite. "Silouan wrote: 'My thoughts emanate from years of living. Forgive me for my writings, for the mistakes, for everything! But when I write a word, I still do not know the next one – I write what is born within me.' As his pencil scribbled on paper, thoughts were born and became words. As long as I write, I live," says Ešenvalds. He continues: "The composition is like a small episode from Silouan's long life. But this episode was repeated almost every day, because he wrote copiously. And it is precisely this act of writing that seems to have been like a medium for him to grasp something from the divine universe. The universe – ethereal and fleeting. A person's soul also grasps thoughts fleetingly, but that is all, because the earthly forces demand time, paper and pencil. And this writing and contemplation as Silouan held the paper and wrote paints him in my imagination as a true brother in Christ."

Mārtiņš Vījums (1974) is a master of the phenomenon of sound and musical time and space and calls his musical style 'microsonorism'. He has created a unique musical world that inspires with its magical dimensions of sound and philosophical content that seem to exist outside of time. Vījums admits to a solidarity in his oeuvre with the aesthetics of 20th-century French composers, especially Claude Debussy and Olivier Messiaen. He studied composition in Riga and Vilnius, where he graduated from the Lithuanian Academy of Music and Theatre. He is currently an Associate Professor at the academy. His *Le temps scintille* (Time Scintillates) for choir was selected by the International Rostrum of Composers in 2005.

Vījums composed **Bij, man viena balta pupa** (I Had a White Bean, 2018) for "Gaismas raksti" (Patterns of Light), a multimedia performance created by the Latvian Radio Choir, conductor Kaspars Putniņš and director Viesturs Meikšāns as the opening event of the celebration of Latvia's centenary.

Vījums writes: "The bean is an ancient Indo-European mythological symbol – the path to heaven. Still today, the story about the long bean is known throughout Europe. This symbol plays a special role in the Latvian four-line verses called dainas – I believe it reflects the most ancient strata of meaning, which contain the coded, hidden significance of the rite of life and death. In this sense, the bean can be interpreted as a link with the world of the dead; likewise, it can be understood as the tree of life. Māra (the mother deity in Latvian mythology) and the devil, who appear in the dainas as two sides of matter: one gives life and embodies rebirth, the other signifies passing time and brings death. The story of the long bean can be understood as a process of purification after death (the devil is left with the deceased's body, but the spirit is able to overcome the heaviness of the material world and is purified) and rebirth (Māra gives a new body, or 'new clothes')."

Maija Einfelde's (1939) work touches upon historical and universal themes in a stripped-back and emotional way, at once ascetic and laconic. Her music is direct, taut and interwoven with a beautiful strand of pain and resignation. Einfelde gained international recognition in 1997, when her choral poem *Pie zemes tālas* (At the Edge of the Earth) won the Barlow Endowment for Music Composition. A year later, the Hilliard Ensemble commissioned Einfelde to write *Un es redzēju jaunus debesis* (And I Saw a New Heaven). In 2018, Einfelde's *Lux Aeterna* for choir was included in the Boston Symphony Orchestra's concert programme by conductor Andris Nelsons; it was later also performed by the Berlin Philharmonic with the MDR Leipzig Radio Choir.

Vakara impresija (Evening Impression), with lyrics by Rainis, extols the beauty of nature in Latvia, which is sometimes so wonderful that it brings tears to one's eyes. The work is dedicated to the Latvian Radio Choir and conductor Sigvards Klava," says Einfelde.

Andrejs Selickis (1960) is a solitary figure among Latvian composers – a musical pilgrim who searches for the path to God's garden and does not aspire to recognition or creative self-fulfilment. In the late 1970s he had a fateful meeting with Arvo Pärt, who became a spiritual teacher for Selickis in life as well as in music. Selickis believes that there is nothing more sacred in music than monody. His music is encoded with the symbolism of icons and the ecstatic experience of God's presence, and these also reflect his own visual image: the fine build with a powerful and deep gaze.

Regarding his composition **Radi mani** (Create in Me, 2010), Selickis says: "When Guntars Prānis invited me to compose a new work set to Psalm 51, I accepted it as a commission from the heavens. It was deep winter at the time. Overwhelmed by thoughts and emotions, I went outside and walked to Dzegužkalns Hill. When I climbed to the top of the snow-covered, sunlit hill, I was suddenly jarred by an insight and remembered that the first two verses of the psalm are also the refrains for the canon preceding Holy Communion! And thus one of my happiest works was born – it was born spontaneously, quickly and almost without pain. The words 'God', 'Your face' and 'Lord' from the psalm are like a musical trinity; yet His 'glory' at the conclusion of the composition is quiet and distant – not of this world. The work contains elements of Gregorian chant and Byzantine music, unison and vivid homophony, asceticism and the heights of emotion, the 'freedom' of a specifically monodic musical flow and the 'fabrication' of the sonata form, as well as the Latvian language, in which one can freely express and sing anything, thereby presenting it to the Creator as an expression of deep gratitude and glory!"

Arturs Maskats (1957) is a Latvian composer who expresses a vision of art that is emotionally exposed and based on human emotions. His firm, intuitively coloured music is grounded in Neo-romantic traditions with the constant undercurrent of a tender smile, as if turning over in its mind aristocratic, supposedly nostalgically beautiful memories. In Maskats' hands, the choir becomes a transparent and supple instrument that sensitively brings life to the finest vibrations in a text. Maskats is currently the programme director at the Latvijas Koncerti concert agency and a lecturer at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music.

Maskats enjoys a spiritual kinship with the Latvian poet Ojārs Vācietis, to whose texts he has composed many works, including the **Liepziedā** (Linden Flower, 2018) miniature for choir. After writing it last summer, he realised it was a dedication to the Latvian director Uģis Brikmāns, who passed away in August 2018. In a fragile and classically Latvian choral tradition, Maskats gives the scope of eternity to Vācietis' metaphorically conjured evening of scented lindens.

Juris Karlsons

Light

Gospel of John (8:12)

I am the light of the world. Whoever follows me will not walk in darkness, but will have the light of life.

Ego sum lux mundi, qui sequitur me non ambulabit in tenebris, sed habebit lumen vitae.

Pēteris Vasks
Songs of Love

Poetry by Imants Ziedonis (1933–2013)

I

Such lightness

Such lightness so rare for autumn

Such lightness I've never seen before.

Not afraid of winter am I, nor does the darkness bother me.

This feeling itself contains something light.

I've walked this coast so many times before,

The seaside beaches like white towels.

And everything aglow with silver and white,

I don't know why I've been given this light.

II

and suddenly such silence

that the sun stops at the edge of the sky

and stands, holding her breath

maybe the wind will change

maybe the guard will change

maybe the voice will change:

I've been young for too long

III

Where was I? I don't know. My being

as black as hackberry jam.

And the whirlpool churns the wrong way around

Back to the hackberry flowers.

IV

Then time stopped, And that was love. Because time stops

only for love. Then time stopped, And that was love. Because

time stops only for love. And the seconds could be grabbed

like sand And thrown to one side or the other – it didn't

matter. And the flower petals did not fall. And the iron did

not rust. And we forgot how to count. And that is the most

beautiful thing – that love knows not how to count.

V

Not a leaf is moving.

Tonight I will light a candle

and go, candle in hand, deep into the meadows.

And perhaps through some unknown flow

I'll unexpectedly walk into your thoughts.

You'll see the meadow. And eternity.

There goes a little boy. And turns into an old man.

And carries light with him. That's you.

I'm only joking when I call it a candle.

Jēkabs Nīmanis
Twilight Hours

Text by Jānis Vainovskis (1887–1969)

It was quiet, quiet in the little room. No one wanted to speak or move. Just sit there and look out the window, listening to what the silence said...

Then it began to turn dark. The darkness sneaked up from the forest and across the field; night came ever closer like long, grey shadows. And the small window covered with fog and darkened...

But something behind us in the room's corners moved, as if rustling, or walking, or quietly flying. It was the darkness – looking for us, yes, looking. You understood it as well and nestled up against me so tightly, tightly; it won't find us, no. But something's walking, and walking very close behind us; we do not look back – it's her, the darkness. I look at you: your face is so foreign, so strange, something cold and unclear has squeezed in between us.

She? It's her. You mutely bowed your head and rose. Surprised, the grey mass swayed, lurched and solidified back into darkness.

Scratch, a match was struck, the lamp chimney clinked... With a quiet noise the darkness melted and fizzled away into the corners. Night looked at us through the window. I rose and went outside, into the darkness and night. It was quiet, quiet. Darkness surrounded me like a black brick wall: and my steps sank in this darkness as if in soft moss. That is how quiet it was.

Ēriks Ešenvalds
He Wishes for the Cloths of Heaven

Poetry by William Butler Yeats (1865–1939)

Had I the heavens' embroidered cloths,
Enwrought with golden and silver light,
The blue and the dim and the dark cloths
Of night and light and the half-light,
I would spread the cloths under your feet:
But I, being poor, have only my dreams;
I have spread my dreams under your feet;
Tread softly because you tread on my dreams.

Ēriks Ešenvalds
I Write

Text by Saint Silouan (1866–1938)

Мысли мои пережиты долгими годами. Божии милости были со мною без конца... Я пишу милости Господни, и мне легко писать, ибо душа моя знает Господа Духом Святым и знает, как много Он любит человека.

За писание моё, кто будет читать, за всё простите, за ошибки мои, и прошу вас молиться за меня.

Но писал я потому, что влекла меня любовь Божия, в которой я сытости не знаю. Я сидел, и вся душа моя была занята Богом, и ни единая мысль не приближалась ко мне и не мешала уму моему писать о любимом Господе. И когда я пишу слово, то другого ещё не знаю, но рождается оно во мне, и я пишу его.

My thoughts survived for many years. God's mercies were with me forever... I write the mercies of the Lord, and it is easy for me to write, for my soul knows the Lord with the Holy Spirit and knows how much He loves a person.

For my writing, whoever will read it, forgive everything, forgive my mistakes. And I ask you to pray for me.

But I wrote because I was attracted by the love of God, in which I do not know satiety. I sat, and all my soul was occupied with God, and not a single thought approached me or prevented my mind from writing about the beloved Lord. And when I write a word, I still do not know the next one, but it is born in me, and I write it.

Mārtiņš Viļums
I Had a White Bean

Latvian folksong text

I had a white bean,
Where to plant it?
At the top of a hill,
By the side of a big road.
May it grow, may it leaf out
To the very heavens!
It grew full and tall,
With nine branches.
I climbed up to dear God
Along the bean's branches.

Maija Einfelde
Evening Impression

Poetry by Rainis (1865–1929)

The bluest sky is above her head
The swallows race high in the air
Children run in the street. The sun sets,
And on the flowers, so feeble from the hot day,
Evening pours welcome respite.

Andrejs Selickis
Create in Me, Oh Lord

Psalm 51:10–11, 15

Create in me a clean heart, O God, and renew a steadfast spirit within me.
Cast me not away from your presence, and take not your Holy Spirit from me.
O Lord, open my lips, and my mouth will declare your praise.

Arturs Maskats
Linden Flower

Poetry by Ojārs Vāciētis (1933–1983)

One has never, never been
Where the fragrance seems to walk on the ground
And one is invited along
By the evening of scented lindens.
Carried by the wind this enchantment
With fumes like ancient incense,
The bees from their hives
And the ancient, bygone days,
And the late evening glows with honey
Glistening from the branches and then
The prodigal son suddenly finds his home.
And on the flowers, so feeble from the hot day,
And one contemplates
How bitterly mistaken he was
Just now, when all alone.
But there is no loneliness on earth,
Eternity sings in the lindens and the halo
carried by the evening of scented lindens.

Latvijas Radio koris ir unikāla vienība kormūzikas pasaulē, kamerkoris ar spēju izcilni atskaņot visplašāko repertuāru no senās mūzikas līdz mūsdienu komponistu sarežģītākajām partitūrām. Latvijas Radio koris ir kā radošā laboratorija, regulāri mudinot komponistus rakstīt opusus, kas pārsniedz klasiskā vokāla arsenālu – no tradicionālās dziedāšanas manieres līdz virstoņu un ceturtdaļtoņu dziedāšanai.

No 1992. gada Latvijas Radio korī strādā divi diriģenti – mākslinieciskais vadītājs, galvenais diriģents Sigvards Klava un diriģents Kaspars Putniņš. Divdesmit gadu laikā Latvijas Radio koris ir radījis jaunu izpratni par kori, kurā katram dalībniekiem ir savs uzdevums un personīgais pienums. Radio kora mākslinieku balsu tembrālās buketes sakausējums tiek uzlūkots par kora ansambļa skanējuma etalonu. Dziedātāju spēja orientēties dažādu laikmetu, žanru un stila mūzikā ļauj Latvijas Radio korim uzstāties vokāli instrumentālu darbu atskaņojumos un operizrādēs, multimedialos un performanču projektos, intīmās a cappella muzikālās sarunās, kā arī teatros uzvedumos, kur kora dziedātāji atklājas kā daudzpusīgi solisti, līdztekus dziedāšanai spēlējot arī dažādus mūzikas instrumentus.

Kopš 1994. gada pēc diriģenta Kaspara Putniņa iniciatīvas Latvijas Radio kora ietvaros darbojas arī kora grupa, tās sastāvam variējoties no 8 līdz 16 dziedātājiem. Viņu uzmanības centrā ir dziedāšana ansambli, cilvēka balss iespēju pētīšana un jaunu izteiksmes formu meklēšana. Līdzās laikmetīgās mūzikas koncertprogrammām un eksperimentālu mūsdienu partitūru pirmatskaņojumiem, kora grupa piedalās arī skatuves uzvedumos. Latvijas Radio kora grupas veiksmes stāsts ir kopdarbs ar dāņu instalāciju un performanču teātri Hotel Pro Forma un režisoru KIRSTENU DĒLHOLMU, kas 12 gadu laikā vainagojies trīs multimedialās kora operās. Pēc pirmā kopdarba Operācija: Orfejs (2007) panākumiem tapa izrādes War Sum Up (Kara daba, 2011) un NeoArctic (2016).

Latvijas Radio koris ir uzstājies Zālcburgas un Lucernas festivālos, BBC Proms, Radio France festivālā Monpeljē, Baltic Sea Festival Stokholmā, Printemps des arts Montekarlo, Klangspuren Austrijā, White Light festival ASV, Dortmundes Klangvokal, Musikfest Erzgebirge Vācijā, Soundstreams Kanādā un tādās koncertzālēs kā Amsterdams Concertgebouw, Elbas filharmonija, Losandželosas Walt Disney Concert Hall, Berlīnes Konzerthaus, Parīzes Elizejas lauku teātris, Linkolna centrs Ņujorkā, Drēzdenes Frauenkirche u. c.

Korim bijusi veiksmīga sadarbība ar tādiem izcilniem diriģentiem kā Heincs Holligers, Rikardo Muti, Rikardo Šaiji, Gustavo Dudamels, Larss Ulriks Mortensens, Esa Peka Salonen, Pīters Filipss u. c. Latvijas Radio kori uz sadarbību aicinājuši Lucernas festivāla orķestris, Ensemble intercontemporain, "Losandželosas filharmonija", Camerata Salzburg, Concerto Copenhagen u. c.

Latvijas Radio kora ieskaņojumi izdoti sadarbībā ar ierakstu namiem Ondine, Deutsche Grammophon, ECM, BIS, Hyperion Records, Naive. 2015. gadā aizsāka latviešu kormūzikas albumu sēriju nacionālajā ierakstu kompānijā Skani. Latvijas Radio koris ir piedalījies Grammy balvas ieguvušā Arvo Perta mūzikas albuma Adam's Lament (ECM) ierakstā, kas ieskaņots diriģenta Tenu Kaljustes vadībā. Pasaulē lielu atzinību guvis Latvijas Radio kora veiktais Sergeja Raħmaņinova Vesperu ieskaņojums, nonākot žurnāla Gramophone un ASV raidstacijas NPR topos. 2017. gada vasarā Latvijas Radio koris ar lieliem panākumiem debiēja slavenajā BBC Proms festivālā, atskaņojot tieši Raħmaņinova Vesperas.

Latvijas Radio koris ir Eiropas profesionālo koru asociācijas Tenso biedrs, kā arī bija viens no četriem Tenso dibinātājiem.

Koris vairākkārt saņēmis Latvijas Lielo mūzikas balvu – valsts augstāko apbalvojumu par sasniegumiem profesionālajā mākslā, kā arī Ministru kabineta balvu un citus apbalvojumus.

Lauma Malnace

SIGVARDS KĻAVA

ir Latvijas Radio kora mākslinieciskais vadītājs kopš 1992. gada. Viņa mērķtiecīgā darba rezultātā Latvijas Radio koris ir izveidojies par starptautiski atpazīstamu, vokāli spilgtu vienību, kuru vēlas dzirdēt slavenākajos festivālos, un kuru uz sadarbību aicina pasaules izcilākie mūziķi.

Sigvards Kļava studējis diriģēšanu Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā, Štutgartes Baha akadēmijā un Oregonas Baha festivāla meistarklasēs, kā arī Sanktpēterburgas konservatorijā. Kopš 2000. gada viņš ir Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas kordiniģēšanas nodaļas profesors.

Sigvarda Kļavas veidotie Latvijas Radio kora projekti allaž ir rūpīgi izauklēti vēstījumi, muzikālas ekspedīcijas, pētot dziedāšanas un balss fenomenu, meklējot tiltus starp arhaisko un mūsdienīgo, apcerot pārļaicīgo caur tematisku koncertprogrammu atklāsmju ceļu. Atzinību guvušas programmas "Litānija", "Mātes Terēzes lūgšana", "Vakara sarunas Sv. Jāņa baznīcā" vienmēr ir papildājušas dievnamus ar klausītājiem. Pēc Sigvarda Kļavas ierosinājuma Latvijas Radio koris veidojis kopīgus projektus gan ar tradicionālās un neakadēmiskās mūzikas spilgtiem pārstāvējiem, gan garīdzniekiem un mūsdienu skanražiem, sintezējot laikmetīgās mākslas eksperimentus ar kultūras mantojumu un paplašinot redzējumu uz cilvēka balss iespējām. Sevišķu publikas mīlestību iemantojuši koncertuzvedumi ar Imanta Kalniņa ("Imants un Ziedonis", "Dzejnieks un Nāra") un Artura Maskata ("Vācietis. Klavierkoncerts"), "Hotel Atlantīda" mūziku. Viņa vadībā tapuši arī veltījumi latviešu tautas dižgariem un varoņiem – mūzika filmai "Lāčplēsis" un uzvedums "Rakstītāja" par Bronislavu Martuževu.

Pēc Sigvarda Kļavas iniciatīvas 2014. gadā īstenojās projekts "Baha. Pasija. Rīga", kad pirmsliednienu laikā Rīgas dievnamos tika atskatotas Johana Sebastiāna Baha pasijas – kopā ar Latvijas Radio kori uzstājās latviešu un ārzemju mūziķi, izcili baroka interpreti ar pasaules mēroga vārdu.

Viņa vadībā korim izveidojusies radoša sadarbība ar ievērojamiem latviešu un ārvalstu komponistiem, kas vainagojusies neskaitāmos pirmatskaņojumos un ierakstos. Sigvards Kļava ir vairākkārtējs Lielās mūzikas balvas laureāts, Latvijas Republikas Ministru kabineta balvas ieguvējs un Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris. Kopš 1990. gada – Dziesmu svētku virsdiriģents.

Diriģējis nozīmīgākajās koncertzālēs un festivālos visā pasaulē, tai skaitā Londonas Karaliskajā Alberta zālē, Elbas filharmonijā, Amsterdamas Concertgebouw, Berlīnes filharmonijā. Piedalījies starptautisku žūriju darbā un izglītības projektos. Kā viesdiriģents uzstājies ar Nīderlandes radio un operas kori, Nīderlandes kamerkori, Cappella Amsterdam, RIAS kamerkori, Leipcīgas MDR kori un daudziem citiem izciliem korim.

KASPARS PUTNIŅŠ

ir Latvijas Radio kora diriģents kopš 1992. gada. 1994. gadā viņš dibinājis Latvijas Radio kora grupu – ansambli, kurā dzied Latvijas Radio kora solisti. Viesdiriģenta statusā Kaspars Putniņš regulāri strādā ar Eiropas vadošajiem korei – BBC Singers, RIAS kamerkori, Berlīnes Radio kori, NDR kamerkori, Nīderlandes kamerkori, Ģentes Collegium Vocale, Flāmu Radio kori un citiem. Kopš 2014./2015. gada sezonas viņš ir Igaunijas filharmonijas kamerkora mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents.

Kaspars Putniņa uzmanības lokā ir plašs kormūzikas repertuārs, sākot no renesanses polifoniskās mūzikas līdz romantisma perioda darbiem, tomēr viņa galvenais mērķis vienmēr bijis augstvērtīgu jaundarbu popularizēšana. Jaunradīti oriģināldarbi izpildītājiem izvirza jaunus uzdevumus, attīsta viņu prasmes un balsis iespējas un mēdz aizvest līdz šim neapgūtās teritorijās. Kaspars Putniņš cieši sadarbojas ar daudziem komponistiem gan no Baltijas valstīm, gan tālākām zemēm; tā top jauni darbi, kas ļauj turpināt jaunas muzikālās valodas un izteiksmes pētījumus. Tāpat viņš rosinājis vairākus skatuves mākslas projektus, kuros koris iesaistījies dalībnieka statusā, sastrādājoties ar kolēģiem no vizuālās mākslas un teātra jomas.

Kopā ar Igaunijas filharmonijas kamerkori Kaspars Putniņš ieguvis prestižo Gramophone balvu par albumu Schnittke & Part – Choral Works. Saņēmis arī Igaunijas valsts apbalvojumu – Māras Zemes krusta IV šķiras ordeni – par nopelniem Igaunijas valsts un tautas labā.

Jura Karlsona (1948) mūzika ir kā teātra skatuve – dinamiska un kontrastaina, pilna gan ar aizrautīgas spēles stihiju, vitāla ritma enerģiju, gan arī ar pamatīgu iedziļināšanos, virišķīgu romantismu un reliģiskām pārdomām. Lai arī cik dažāds un krāsains ir komponista darbu klāsts, tam vienmēr pāri ir meistara un profesora aura, simfonisks vēriens un dramaturģijas intensitāte. Viņš strādājis par skaņu režisoru, bijis Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas rektors, kompozīcijas katedras vadītājs un ilggadējs mācītājs.

Pēdējos gados rakstītajiem Jura Karlsona kora darbiem piemīt garīgās vertikāles tiecība un sakrālā ceļa atklāsmes, kuru pamatā ir Svēto Rakstu vārdi, kā tas ir arī koradziemē **Gaisma** ar Jāņa evaņģēlija tekstu. Skaņdarba pirmatskaņojums notika 2018. gada Dziesmu svētku Garīgās mūzikas koncertā Rīgas Domā. Koris šajā opusā kļūst par cerības eliksīru un gaismas starojumu, iedzīvinot Jēzus vārdus "Es esmu pasaules gaisma".

Pētera Vaska (1946) misija vienmēr bijusi runāt par augstākām vērtībām – cilvēctību, sirdsapziņu, Dievu, dabu, latviskumu, mūžību. Starptautisko atzinību kā pasaulē zināmākais latviešu komponists Pēteris Vasks vispirms ieguva ar instrumentālo mūziku, taču koris viņa daiļradē vienmēr ir bijis klātesošs. Līdzīgi kā klausoties V. A. Mocarta skaņu rakstu, kas pirmajā mirklī šķiet mānīgi vienkāršs, bet no atskaņotājiem prasa augstāko meistarības pakāpi, arī Pētera Vaska kora darbos sastopamās bezgalīgās līnijas, garie nošu ilgumi un pārgājīgs skaņš no dziedātājiem pieprasā īpaši piepildītu dvēseles vibrāciju un vokālo izturību.

Par **Milas dziesmām** (2013) Pēteris Vasks saka: "Tā diena, kad atvadijāties no dižā latviešu dzejnieka Imanta Ziedoņa, man likās kā tāds eņģeļa spārna vēziens pār Latviju. Atvadu ceremonijas lapīnā bija nodrukāts dzejolis, kas sākas ar rindām "Ne lapa nekustas". Nākošajā dienā pēc atvaidīšanās no dzejnieka uzrakstīju dziesmu. Pēc tam, tajā visā noskaņā dzīvodamies, atradu vēl vienu otru dzejoli. Sanāca cikls, kur pirmā dziesma kļuva par cikla noslēdzošo dziesmu. Ziedoņa krājumā tie ir "Milas dzejoļi". Un man tapa "Milas dziesmas". Tajās dziesmās ir daudz klusuma. Mīlestība sākas klusumā. Es teiktu, ka šīs dziesmas ir rēnas, varbūt tas ir īstais vārds... Ar prātu iegrožotas. Nav eksplozijas, nav jūtu izlaušanās. Varbūt kādubrīd viens otrs traģiskāks piesienu. Mīlestības vārdus jau saka klusu. Pusbalsi. Čukstot. Ir gan zināma pretruna – dzejoli lietota "es" forma, un to dzied koris ar 25 cilvēkiem. Bet varbūt katrs izdziedās savu mīlestības stāstu. Galvenais, lai šis stāsts būtu silts, dodošs, neko neprasošs."

Jēkabs Nimanis (1980) ir daudzpusīgs mūziķis – klarnetists, komponists, vada Radio NABA raidījumu "Otrais sniegs", kurā apskata dažādas klasiskās mūzikas idejas un Latvijas koncertdzīves aktualitātes. Ar savu klezmeru mūzikas ansambli Jakob Noiman Festival Band Nimanis rada piedziņojumus, ceļojot pa dažādām mūzikas kultūru trajektorijām. Tomēr Jēkaba Nimaņa radošās dzīves centrālā ass ir teātra skatuve – viņš ir mūzikas autors neskatītāmā teātra izrādēm Latvijā un Krievijā, 2019. gadā debitējis arī kā režisors Latvijas Nacionālā teātra izrādē "Ceļojums uz ziemeļiem". Teātra nervs jūtams visos Jēkaba Nimaņa skaņdarbos – komponistam patīk saglabāt intrigu, pārsteigt ar neparedzamību un virtuozu rotājietes ar teksta un dramaturģijas pavieniem.

Skaņdarbs **Krēslas stundas** (2016) tika rakstīts Latvijas Radio kora koncertuzvedumam "Četri latvju spoku stāsti", kurā tika apspēlēti Halovina jeb Visu svēto dienas fenomeni latviskā garā.

"Mana kompozīcija ir mēģinājums veidot prozas un mūzikas valodas saspēli, kurā proza netiek pakļauta mūzikas likumbām, kā tas parasti notiek kormūzikā. Tā ir spēle ar artikulāciju, dinamiku, kas izriet tieši no teksta vēstījuma. Mūzika tam ir kā papildinājums un summa," atklāj komponists, kurš iedvesmojies no izlasē "Latviešu tumsas stāsti" publicētās Jāņa Vainovska poēmas "Krēslas stundas".

Ēriks Ešenvalds (1977) savā mūzikā ir skaistuma un garīguma apdziedātājs. Viņš ir skaņradis – izzinātājs, kurš impulsius smeļ arī ārpus laika un telpas, vai tie būtu debess ķermeņu un ziemeļblāzmas ceļi vai sakrālīte teksti. Dabas vērotāja, vēstures teiku pētnieka un harmoniju meistara būtībai sevišķi piestāv kora faktūra – skanīgajā balsu buketē mirgulo dabas brīnumi un dvēseles lidojumu noslēpums, kas uzrunā gan profesionālus, gan vienkāršus klausītājus. Līdz ar Pēteri Vasku Ēriks ir pašlaik pasaulē pieprasītākais un atskaņotākais latviešu komponists. Viņš ir studējis arī teoloģiju, no 2011. līdz 2013. gadam bijis rezidējošais komponists Kembridžas Universitātē un astoņus gadus dziedājis Valsts akadēmiskajā korī "Latvija".

Par skaņdarbu **He wishes for the Cloths of Heaven** (2017) Ēriks Ešenvalds saka: "Šis Viljama Batlera Jeltsa dzejolis ir atzišanās mīlestībā – visdārgākajā, kas vien cilvēkam var būt savs. Un beidzamo rindu vārdos ir tik milzīgs trauslums, ka ievainojamība var smelt līdz kaulam."

Opusa **Es rakstu** (2019) pamatā ir Svētā Siluāna, dēvēta ardzan par Sirdsskaidro Atonas Siluānu, manuskriptos iemūžinātās pārdomas. "Siluāns rakstīja: "Manas domas ir izdzīvotas gadiem. Par maniem rakstiem, par kļūdām, par visu man piedodiet! Bet, kad rakstu vārdu, tad nākamo vēl nezinu – kas piedzimst manī, to arī rakstu." Viņa zīmūļa lokiem pār papīru švīkstot, doma dzimst un iedzimst vārdā. Kamēr rakstu, tikmēr dzīvoju," atzīst Ešenvalds un papildina: "Skaņdarbs ir kā neliela epizode no Siluāna garās dzīves. Bet šī epizode atkārtotiesies gandrīz vai ik dienas, jo viņš daudz rakstīja. Un tieši šī rakstīšana, šķiet, bijusi kā medijs, Siluānam gaisā notverot kaut ko no dievišķā visuma. Visums – ēterisks un acumirklīgs; cilvēka gars domu satver arī teju acumirklīgi, bet tas arī viss, jo zemišķais pagēr laiku, papīru un zīmuli. Un šī rakstīšana un apcerēšana, viņam papīru pieturot un rakstot, manā iztēlē uzglezno viņu kā īstenu brāli Kristū."

Mārtiņš Vījums (1974) ir skaņas fenomena un muzikālās laiktelpas meistars, kurš savu mūzikas valodu dēvē par mikrosonorismu. Komponists radijs savdabīgu mūzikas pasauli, kas sugestē ar maģiskām skaņu dimensijām un filozofiska satura tvērumu, kas, šķiet, eksistē ārpus laika. Atzīst savas daiļrades vienotību ar 20. gadsimta franču komponistu, sevišķi Kloda Debisi un Olivjē Mesiāna estētiku. Mārtiņš Vījums studējis kompozīciju Rīgā un Viļņā, kur absolvējis Lietuvas Mūzikas un teātra akadēmiju. Patlaban šis augstskolas asociētais profesors. Ar kora darbu Le temps scintille ieguvis pirmo vietu UNESCO starptautiskajā komponistu konkursā Rostrum.

Bij, man viena balta pupa (2018) tika komponēta Latvijas valsts simtgades atklāšanas notikumam – Latvijas Radio kora, diriģenta Kaspara Putniņa un režisora Viestura Meikšāna veidotajai multimedijālajai izrādē "Gaismas rak-sti".

Komponists Mārtiņš Vījums raksta: "Pupa ir sens indoeiropiešu mitoloģiskais simbols – ceļš uz debesīm. Līdz pat mūsdienām visā Eiropā ir sastopams stāsts par garo pupu. Īpaša vieta šim simbolam ir latvju dainu četrindēs – manuprāt, šeit ir saglabājušies senākie nozīmju slāņi, kuros ir iekodēta dzīvības un nāves rita aplsēta jēga. Pupa šajā sakarā var tikt interpretēta kā simbols saiknei ar mirušo pasauli (tāpat viņa var tikt saprasta arī kā dzīvības koks). Māra (mātes dievība latviešu mitoloģijā) un velns, kuri parādās četrindū variantos, sasaistāmi ar matērijas divām pusēm: viena dod dzīvību, ir visa atdzimstošā iemiesojums, cita nes aizejošo laiku, nāvi. Stāsts par garo pupu var tikt saprasts kā šķīstīšanās, atīrīšanās process pēc nāves (velnam paliek vecais ķermenis, taču gars spēj pārvarēt matērijas smagumu un atīrīties) un jauna atdzimšana (Māra dod jaunu ķermeni – "jaunas drēbes")."

Maija Einfelde (1939) savā daiļradē pieskaras vēsturiskām un vispār cilvēciskām tēmām – atkailināti un emocionāli, reizē askētiski un lakoniski. Viņas mūzika ir tieša, nospriegota, to caurvij skaista sāpīguma un rezignācijas stīga. Vārti uz starptautisko atzinību komponistei atvērs 1997. gadā, iegūstot uzvaru Bārlova kompozīciju konkursā ar kora poēmu "Pie zemes tālās". Gadu pēc tam pasauleslavenis Hiljarda ansamblis Maijai Einfeldē pasūtīnāja skaņdarbu "Un es redzēju jaunas debesis". 2018. gadā Maijas Einfeldes kordarbu Lux aeterna Bostonas simfoniskā orķestra koncertprogrammā iekļāva diriģents Andris Nelsons, pēc tam to atskaņojot arī Berlīnes filharmonijā ar Leipciģes MDR Radio kori.

Vakara impresija ar Raiņa dzeju apdzied Latvijas dabu, kas dažkārt ir skaista līdz asarām. Opuss ir veltījums Latvijas Radio korim un diriģentam Sigvardam Kļavam", teic Maija Einfelde.

Andrejs Selickis (1960) ir svrupa parādība latviešu skaņražu vidū – muzikāls svētcēlnieks, kurš meklē ceļu uz Dieva darzu un netiecas pēc atzinības un radošās pašaplicināšanās. 70. gadu 2. pusē viņš piedzīvoja liktenīgu tikšanos ar Arvo Peltu, kurš Andrejam Selickim kļuva par mīlestības un svētuma skolotāju dzīve un mūzikā. Komponists uzskata, ka mūzikā neesot nekā sakrālāka par monodiju. Ikonu simbolisms un ekstātiska Dieva klātbūtnes pieredze ir viņa mūzikas kodi, kuros it kā spoguļojas paša komponista vizuālais tēls – smalkais ķermenis ar jaudīgu un dziļo acu skatieni.

Par skaņdarbu **Radi man!** (2010) komponists saka: "Kad Guntars Prānis uzaicināja mani komponēt jaundarbu ar 51. psalmu, pieņēmu to kā pašu Debesu sūtīto. Tobrīd valdīja īsta, lieliska ziema. Domu un sajūtu māks, es devos laukā un aizgāju līdz Dzegužkalnam. Kad uzkāpu piesnigušajā, saules apmirdzētājā virsotnē, mani pēkšņi satricināja atskārsmē, es atcerējos, ka pirmie divi no pantiem reizē ir arī piedziedājumi kanonam pirms Svētā Vakarēdiena saņemšanas! Tā nu radās viens no maniem laimīgākajiem darbiem – tas piedzima spontāni, ātri un tikpat kā bez spēm. Palma vārdi DIEVS, SAVA VAIGA un KUNGS tajā ir kā mūzikāla trīsvienība, Viņa SLAVA skaņdarba beigās tomēr ir klusa un tāla – ne no šīs pasaules. Skaņdarbā sadzīvo gregoriskā korāļi un bizantiešu mūzikas stihijas, unisons un krāšņā homofonija, askēze un jūtu pilnbrieds, specifiski monodiskā mūzikas plūduma "brīvība" un "izstrādājuma nervs", kurš mit sonātes formā, kā arī latviešu valoda, kurā brīvi var izteikt un izdziedāt it visu, pienesot Radītājam to kā dziļu pateicību un slavul!"

Arturs Maskats (1957) ir viens no latviešu komponistiem, kurš savā daiļradē pauž emocionāli atklātu, un cilvēka jūtām balstītu mākslas redzējumu. Tā ir greda, intuitīvi krāsota un neoromantisma tradīcijas balstīta mūzika, kurā vienmēr jaušams smeldzīgs smaidis. Aristokrātiski, it kā nostalgiski pārclājot skaistas atmiņas. Koris komponista rokās kļūst par coursīdiju un vijūgu instrumentu, kas jūtīgi iedzīvina smalkākās teksta vibrācijas. Pašlaik Arturs Maskats strādā par koncertaģentūras "Latvijas Koncerti" programmu direktoru un pasniedzēju JVLMA.

Viens no Artura Maskata gara radiniekiem ir arī latviešu dzejnieks Ojārs Vācietis, ar kura tekstiem tapuši daudzi komponista skaņdarbi, tostarp arī kora mīlīnātūra **Liepziedā** (2018). Pēc dziesmas uzrakstīšanas pagājušā gada vasarā komponists sapratis, ka tas ir veltījums viņsaule aizgājušajam latviešu režisoram Uģim Brikanim, kurš devās mūžībā 2018. gada augustā. Trausli un klasiskās latviešu kora dziesmas tradīcijas Maskats krāsojis Ojāra Vācieša metaforiski uzburtu liepziedu vakaru mūžības tvērumā.

Juris Karlsons

Gaisma

Jāņa evaņģēlijs (8:12)

Es esmu pasaules gaisma; kas seko Man, tas patiesi nestaigās tumsībā, bet tam būs dzīvības gaisma.
Ego sum lux mundi, qui sequitur me non ambulabit in tenebris, sed habebit lumen vitae.

Pēteris Vasks

Mīlas dziesmas

Imanta Ziedoņa (1933–2013) dzeja

I

Tāds gaišums

Tāds gaišums tikai ļoti retam rudenim
Tāds gaišums vēl nav bijis man līdz šim.

Ne ziemas bail, ne arī tumsa kaiš.

Jau pašā sajūtā ir kaut kas gaišs.

Kā balti divieļi liedagi gar jūru,

Es eju krastu šo jau kuro reizi.

Un viss ir gaismā balts un sudrabots,

Es nezinu, par ko man tas ir dots.

II

un pēkšņi tāds klusums

ka saule apstājas debesmalā

un arī stāv, elpu aizturējusi

varbūt mainīsies vējš

varbūt mainīsies sardze

varbūt mainīsies balss:

pārāk ilgi esmu bijis jauns

III

Kur biju? Nezinu. Mans bijums

tik melns kā ievu ievārījums.

Un atvars ačgārniski maļ

Uz ievu ziediem atpakaļ.

IV

Tad apstājas laiks, Un tā bija mīlestība. Jo tikai mīlestības

priekšā tas apstājas. Tad apstājas laiks, Un tā bija

mīlestība. Jo tikai mīlestības priekšā tas apstājas. Un

sekundes varēja grābt kā smiltis Un sviest uz vienu vai

otru pusi – Tam nebija nozīmes. Un nebira ziedlapīņas. Un

nerūsēja dzelzs, Un mēs vairs nemācējām skaitīt. Un tas ir tas

skaistākais – Ka mīlestība neprot skaitīt.

V

Ne lapa nekustas.

Es šonakt degšu sveci

un iešu, sveci rokās, tālu pļāvās.

Varbūt caur kādu nezināmu teici

es pēkšņi iestaigāšu domās tavās.

Tu pļavu redzēsi. Un mūžību.

Iet puisēns mazs. Un pārvēršas par veci.

Un līdzī gaismu nes. Tā esi tu.

Es tik to jokam saucu tā par veci.

Jēkabs Nīmanis

Krēslas stundas

Jāņa Vainovska (1887-1969) teksts

Klusu, klusu bij istabiņā. Ne runāt gribējās, ne pakustēties.

Tik sēdēt tā un raudzīties projām pa logu un klausīties, ko runā klusums...

Tad sāka tumst. No meža pār lauku lavījās tumsa, kā garas, pelēkas ēnas nāca arvien tuvāk uz mums nakts. Un lodziņš pārvilkās ar miglu, aptumsa...

Bet istabiņas kaktos mums aiz muguras kā iečabējās, kā staigāja, kas klusu kā lidodams. Tā bija tumsa – viņa meklēja mūs, jā, meklēja. Tu arī to nopрати un pieklāvies manim tik cieti, cieti, neatradīs, nē. Bet kaut kas staigā un staigā pavisam tuvu aiz mums; mēs neraugāmies atpakaļ – tā ir viņa. Es paraugos tevī: tik svešs, tik savāds tavš sejs, kaut kas auksts un neskaids ir iespiedies starp mums.

Viņa? Tā ir viņa. Tu palocīji mēmi galvu un piecēlies. Pelēka masa izbrīnā sagriļojās, savīļojās un atkal sabiezēja tumsā.

Šķirt, iedegās sērkokciņš, nošķindēja lampas cilindrs...Ar klusu troksni tumsa izkusa un švikstēdama noklīda kaktos. Caur logu uz mums raudzījās nakts. Es piecēlos un izgāju laukā, tumsā un naktī. Bija klusu, klusu. Kā melns mūris visapkārt stāvēja tumsa: Un kā sūnā grima mani soļi šai tumsā. Tik klusu bija.

Ēriks Ešenvalds

He Wishes for the Cloths of Heaven

Viljama Batlera Jeitsa (William Butler Yeats, 1865-1939) dzeja

Had I the heavens' embroidered cloths,
Enwrought with golden and silver light,
The blue and the dim and the dark cloths
Of night and light and the half light,
I would spread the cloths under your feet:
But I, being poor, have only my dreams;
I have spread my dreams under your feet;
Tread softly because you tread on my dreams.

Ēriks Ešenvalds

Es rakstu

Svētā Siluāna (1866–1938) teksts

Мысли мои пережиты долгими годами. Божии милости были со мною без конца... Я пишу милости Господни, и мне легко писать, ибо душа моя знает Господа Духом Святым и знает, как много Он любит человека.

За писание моё, кто будет читать, за всё простите, за ошибки мои, и прошу вас молиться за меня.

Но писал я потому, что влекла меня любовь Божия, в которой я сытости не знаю. Я сидел, и вся душа моя была занята Богом, и ни единая мысль не приближалась ко мне и не мешала уму моему писать о любимом Госпаде. И когда я пишу слово, то другого ещё не знаю, но рождается оно во мне, и я пишу его.

Mārtiņš Viļums

Bij' man viena balta pupa

Latviešu tautas dziesmas vārdi

Man bij' viena balta pupa

Nezināju, kur stādīti

Pašā kalna galiņā

Liela ceļa maliņai

Lai tā auga, lai lāpoja

Līdz pašāmi debesimi

Tā izauga kupla, gara

Deviņiemi žuburiemi

Es uzkāpu pie Dieviņa

Pa pupiņas žubriem

Maija Einfelde

Vakara impresija

Raiņa (1865–1929) dzeja

Viszilāks debess ir virs pašas galvas

Pa gaisu augsti dzenas bezdelīgas

Pa ielu bērni skraida. Saule riet,

Un vakars puķēm, kas tik nevarīga

No karstas dienas, valguma nāk liet.

Andrejs Selickis

Radi manī, ak Dievs

51. psalms: 12,13,17.

Radi manī, ak Dievs, šķīstu sirdi

Un atjauno manī pastāvīgu garu!

Neraidi mani prom no Sava vaiga!

Un neatņem no manis Savu Svēto Garu!

Kungs, atdari manas lūpas,

Lai mana mute teic Tavu slavu!

Arturs Maskats

Liepziedā

Ojāra Vācieša (1933–1983) dzeja

Tur it nekad, nekad nav būtis,

Kur smarža vai pa zemi iet

Un tevi līdzī doties līdz

Tas vakars, kurā liepas dzied.

Ar senu viraksmaržu tvanu

Tas birums, kuru vēji nes

No stropiem bites san

Un pašas baltās senatnes, un

Aizkvelojas vakars vēls ar medu,

Kas no zariem viz un tad

Pazudušais dēls ir pēkšņi mājas atradis.

Un medus uzgailē un dziest,

Un cilvēks domā tāpat vien,

Cik viņš ir rūgti maldījies nupat,

Kad bija viens.

Bet nav uz zemes vienatnes,

Tā mūžība pa liepām dzied un oreols

Ko pāri nes tas vakars, kurā liepas dzied.